

במת מערכות

אגרות קוראים

הכול העברי העליון וההתחלה נקוק להכרת ממשלה,
לכיון הצעות, להקשת פרטים.
"במת מערכות" נא להעביר מקום להכרת הרעיון
והפועל של קול הקוראים ואנשי המגן. ממשלה זאת
יכול הקורא הער, החורף למאות הכול ואנשי משימותיו,
להגיב על מושגים מתחכמים, לערער על הנחות מקובלות
ולחיות יוצא להצעות ממשלה ואתקלות.

מלחמת מגן - כיצד?

קטן, מסכנת גם את עצם קיומו והסיבה היא פשוטה —
כוח המפוזר על קו הגנה הנו תמיד חלש, דליל
וחסר כושר-תנועה, לעומת אגרוף הכוח המרוכז,
הבנוי על ניידות והמסוגל לבלום ולהלום בנקודה
המתאימה.

פיזור הכוח לאורך קו הגנה הנו החלשה שגים
קטן אינו יכול לעמוד בה, ואף צבא גדול אינו
יכול להרשות לעצמו יותר מאשר מוקפי התראה
או הזעקה קדמיים כשמאחריהם מרוכזים האגרוף
פים — עיקר החיל המסוגל לנוע במהירות למקום
הדרוש, ולהיות מובטח מאפתעות.

ד. ידועה ההשפעה השלילית של "רביצת משי-
לטים" על רוח החיל. זוהי מתיחות בלתי פוסקת
ועקרה, בעוד שמתיחותו הנפשית של חיל תוקף
היא פוריה ואינה עומדת תמיד על מתח אחד. חיל
מגן נמצא במצב צפיה בלתי פוסק למכה בעוד
שחיל תוקף מנחית מהלומות.

כמרכן תנאי הארגון. האספקה והאמונים בחיל
המפוזר לאורך קו משלטים הנם ירודים מאוד.
אם נקבל את ההנחות הנ"ל ונעביר לפנינו את
נסיונו של חיל-המשמר שלנו בימי המלחמה חושבני
שנגיע למסקנה שהטקטיקה של חיל המגן צריכה
להיות זו:

1. ריכוז הכוח בפורמציות לא קטנות ביותר, עם
אפשרות תנועה ממוכנת, במרחק מה מקו החזית.
2. קיום תצפיות מתמידות על קו החזית ותנועת
האויב.
3. פטרולי סיור ופטרולים אלימים ע"י הכוח
הנ"ל בקו החזית ובעומק שטחי האויב.

שעה שבאים אנן לחפש את הדרכים הטובות
ביותר להגנת ארצנו, עלינו לבדוק תחילה את תכונותיה
של מלחמת המגן, ולבור כיצד נוכל להתאימה
במיוחד למצבנו.

א. היתרון הגדול שחיל לוחם מפיק מן ההת-
קפה היוזמה הוא נטילת היוזמה לידינו — ובין
יתר הגורמים הקובעים את גורל המערכה ישנה
חשיבות מכרעת ליוזמה. יחידה קטנה שאינה משמיטה
את היוזמה מידיה עשויה להתמודד ואף להכריע
כוח עדיף ממנה, יתר על כן — שומה על גייסות
קטנים — כתנאי לעצם אפשרות לחימתם בכוח
עדיף — ליוזם בלי הרף התקפות ודרכי לחימה
חדשות. כי אם עדיפות כוח ויוזמה תתחברנה יחדיו
עשויה רק רוח לחימה גבוהה ביותר להתמודד
בהם.

ב. יתרון נוסף למלחמת התנועה התוקפנית על
פני המלחמה הסטטית הוא ההחלפה הבלתי פוסקת
של הבנין הטופוגרפי של השטח, יתרון המאפשר
ומכתיב לגיס התוקף שינוי בלתי פוסק בטקטיקה
שלו ומונע ממנו חזרה על עצמו, ומן האויב —
את האפשרות להתחקות וללמוד את דרכי לחימתו.
לעומת זה בהגנה סטטית הרי העמדות הן פחות או
יותר קבועות ומאותרות ע"י האויב והחזקתן הנה
מעשה אחד ללא שנוי וחדוש כמעט המאפשר לאויב
ללמוד את דרכי הגנתך ולהערים עליהן.

ג. מלחמת מגן סטטית הנה ברוב המקרים בזבוז
כוחות לחימה והורדה ניכרת של הפוטנציאל המל-
חמתי. הנחה זו הנה נכונה לגבי צבא קטן וגדול
כאחד. אלא ששיטה זו, אם היא נקוטה בידי צבא

שיטה זו תהיה משוחררת מחסרונות המלחמה הסטטית ותיהנה מיתרונות מלחמת התנועה. כל חד-גוניות המלחמה הסטטית, על מגרעותיה, תוחלף ברוב גוניות הן מבחינת המעשה והן מבחינת השטח, וחיל-הפגן לא יהיה במתח הצפיה לפעולת אויב, תנאי חייו ישתפרו, לוחו תעלה ואפשרויות אמוניו תרבינה.

תנועה בלתי פוסקת תגרום לעצבנות במחנה האויב, ואף תשמש כהטרדה, תבלבל את חשבונותיו, תמנע ממנו התחקות אחרי ממדי כוחותינו ומקומם ונרתק אצלו כוחות הגנה גדולים — אל הקוים.

מאיר כרמאיר

ע ל ה ת כ נ ו ן

כל יום חולף — תאריך זכרון הוא לאחד הקרבות, ומתעורר בכ הרצון לערוך סיכומים; לא של מתכנן, מפקד גבוה, אלא סיכום עובדתי — של מפקד נמוך, שהרגיש את לחצם ותהפוכותיהם של הקרבות על יחידתו ועל עצמו. וכיום ניתן כבר לשקול שיקולים מתונים יותר על אשר נתרשש בימים הסוערים של השנה החולפת.

מפי רוב המפקדים מנוסיהם הקרבות אצלנו, נשמעת הדעה: כמובן, התכניות לחדד והביצוע לחדד. ומאחר שדעה זו קונה מהלכים לעצמה אין תימה שנוכח התפתחויות בלתי-משוערות מראש בעת הקרב, לא מעטים המפקדים המתירים לעצמם להגרר אחר אימפרוביזציות, על יסוד שיקולי-חטף בשדה.

יודע אני גם יודע, כמה משננים המפקדים את תפקידיהם, כמה שוקד כל אחד לקיים את חלקו במסגרת הכללית, ובמקרה שאין דוחק בזמן אף מאמנים ומתרגלים את יחידותיהם לקראת המשימה. ואולם, כמעט שאינני מכיר קרב שבוצע בדיוק ב„התאם לתכנית“, וזה אף במקרה שהכל הולך למישרים.

כי הרי ברור: אין אפשרות לחזות מראש בדיקנות את התפתחות הקרב מראשית המגע עם האויב, ואפילו יהיו בידך עיקר הנתונים הדרושים לתכנון מוקדם. תמיד ישארו גורמים נוספים — מסבכים — המתגלים רק תוך מהלך הקרב, ובמידה שגורמים אלה לא הוערכו מראש, הם עלולים לגרום לתקלות קשות ולסטיות מן-התכנית המקורית.

יש להניח כי רבות מן הסטיות מן התכנית המקורית בעת מגע-הקרב הנן תוצאה ישירה מזילזולם של מפקדים בהערכת-מצב נכונה בעת התכנון המוקדם. ובעת הקרב יש והם מוכנים להקריב ולותר על שיקול הגיוני מחמת הבלבול ולחץ המאר-

הערת המערכת: הערותיו של סרן יצחק מודעי, חשיבות רבה נודעת להן הן לגבי הכשרת החייל והן לגבי המפקד. אך מן הראוי להוסיף כי הפירוט — לפני הפעולה — של האלטרנטיבות האפשריות בביצוע המשימה חייב לקבוע גם מהן הברירות בפעולה אשר אם

רעות אותו רגע על קור רוחם ועצביהם. לדעתי, הזלזול בתכנון המוקדם — המחייב תיאום, יזמה וגמישות-מחשבה — הוא אבי התקלות הבלתי צפויות מראש בשדה הקרב. זלזול זה נובע בעיקר מחוסר אימון מספיק למחשבה טקטית, ומחוסר תרגול מספיק בתטל"ג.

התיקון היסודי לתקלות מעין אלו חייב לדעתי להתבטא בשינון קפדני של עקרון הדבקות בתכנית שכל מפקד-משנה חייב להצמד אליה במהלך הקרב ככל שיוכל. הדבקות בתכנית נגזרת ביסודה מן העקרון של דבקות במטרה — עקרון שהוא אבן הבוחן לכושרו של פיקוד ולהצלחתה של משימה. ראוי לציין, כי תכנון מושלם חייב לכלול, נוסף לתכנית היסודית גם תכנית אלטרנטיבית למקרה של התפתחות בלתי צפויה בשדה הקרב, שתאלץ לסטות מן התכנית הראשונה. גם את התכנית האלטרנטיבית יש לשנן היטב למפקדי המשנה, כך שיוכלו לבצעה נוכח התקלות בשדה הקרב. ולגבי זאת אין כמובן הבדל בין אם הפעולה היא רחבת-היקף, — חטיבתית למשל; או מצומצמת — מחלקתית. וכמה מצבאות העולם כבר הכירו בחשיבות החיונית של הנאמר לעיל! רק לפני שבועות מספר, כשחזיתי מצעד האקדמיה הצבאית האמריקאית בוסטון-פוינט, סיפר לי קצין בוגר האקדמיה, על המקום הרחב המוקדש באקדמיה זו ללימוד הטקטי העיוני. כמו"כ שמענו על הכנסת השחמט כמקצוע חשוב באקדמיות הרוסיות, כאמצעי לפיתוח המחשבה העיונית בשטח הטקטיקה.

סבורני, שהגיעה השעה שגם אנחנו נקדיש תשומת לב יותר רבה לשטח חשוב זה.

סרן יצחק מודעי

ינקטו בהן תהיינה עשויות להשפיע על מהלך הקרב של יחידות-משנה או יחידות שכונות. כמו כן, בדיק הוא שיודגש ההכרח להודיע לפיקוד, או לאותן היחידות שהשנוי בתכנית עשוי להשפיע עליהן, על כל שינוי שחל במהלך הביצוע של כל יחידת-משנה.

הצעה למבנה חיל-נשים ואימונו

מאוחר תקבלנה את מלוא האחריות באותם תפקידים. המקצועות בהן יכולות הנשים למלא תפקיד נכבד, הם רבים והרי כמה:

1. קשר; 2. עזרה ראשונה; 3. משרד; 4. שר-טוט; 5. נשקות; 6. נהגות; 7. הנהלת חשבונות; 8. בישול; 9. אפסנאות; 10. תפירה; 11. מחסנאות; 12. מדריכות מקצועיות-צבאיות, וכו'.

ההכשרה המקצועית תנתן לנשים במחלקות השרות, והיא תמשך בממוצע כשלושה חדשים. כל החיילות המקבלות הכשרה מיוחדת תצטרכנה להתחייב לשרת שנה נוספת.

כל יתר החיילות, אשר לא תתמחינה בכל מקצוע, תעבורנה להכשרה חקלאית באחד המשקים עד תום שנת גיוסן.

ב. העתודות: — לכל חטיבת עתודה תהיינה קשורות החיילות המקצועיות לאותם המקצועות שהוזכרו למעלה. חיילות אלה תקראנה לאימון ותימרונים ככל יתר אנשי העתודה של אותה יחידה.

העתודה תצטרך לשמור קשר הדוק אתן, תוך בדיקה מתמדת של מצבן האישי של כל אחת מהחיילות, על מנת לדאוג לתקן מתאים לעת הצורך. ברור, שאחוז היוצאות מן השירות הצבאי בקרב הנשים יהיה גדול יותר מאשר בקרב הגברים.

ג. חיל המשמר: — חיילות בחיל המשמר תקראנה לאימונים לעתים מזומנות, ותהיינה קשורות ליחידותיהן. נוסף על הכוחות המקצועיים יהווה חלק מהנשים רזרב לתפקידי משמר בערים ובמושבי הספר. בשטח זה יהיה צורך להקפיד על רענון האימון האלמנטרי שיקבלו הנשים.

גוף מיוחד תהווה הנשים בוגרות בית-הספר לאחיות, רופאות, בית-ספר למשפטים, כלכלה, הנדסה וכו', אשר תוכלנה להביא תועלת רבה לצבא בזמן חירום, ואשר אין בכוחו של הצבא להכשירן במיוחד לצורך צרכיו הוא במקצועות אלה. יהיה צורך לערוך רישום מתמיד ומדויק של בוגרות אלו, על מנת שאפשר יהיה לגייסן תוך הזמן הקצר ביותר. רב-סרן שוש ספקטור

על תפקיד השליש בגדוד חי"ר

למעשה לא מפקדי-קרב מצטיינים אשר מונו לתפקיד זה, אלא פקידים ראשיים ומנהלי חשבונות אשר בהם מלאו את סגן-הראשון אשר דרש התקן. כיום, כאשר חלק נכר מבין שלישי הגדודים הנם בוגרי קורס ממ"ים או קציני חי"ר, מנוסים בניהול

בהתחשב עם לקח העבר ובחלק שמילאו הנשים בהגנה ובתקופת המלחמה, בגיוס מלא, בלחימה, בתפקידי משמר ובתפקידי שירות וכהנחת יסוד לזכר יות האשה ולחובותיה בבנין המדינה בכל השטחים, יש לראות את הצבא כאחד מענפי בנין אשר בו חייבת האשה ליטול את חלקה המתאים אשר יביא ברכה לצבא ע"י חסכון בכוח אדם וניצול כשרונותיה של האשה במסגרת הצבא.

הנני מביאה בזה את הצעתי למבנה ואימון הנשים.

ע"י ניצול יעיל של הנשים בצבא יכולות הן למלא 10% מכלל שלוש המסגרות: צבא-הקבע, עתודות וחיל-משמר.

תנאי יסודי להצלחת האשה בתפקידיה יהיה אימונה צבאי ראשוני, אשר יחסנה לקראת התפקידים שיעמדו בפניה בזמן שירותה. אימון זה צריך להתבטא בעיקר באימוני ספורט, נשק, שדאות-יום ולילה, מסעות וכו'.

לאור נסיון העבר, רצוי שהנשים לא תהיינה חיל-מיוחד, אלא תהיינה קשורות ליחידותיהן בכל שלושת המסגרות הצבאיות, כך שתעמודנה למרותן של מפקדי היחידה הצבאית בה הן תופעלנה. את אימוניהן תקבלנה הנשים ביחידות נשים טהורות, מתוך התחשבות מיוחדת בכושרן הגופני.

הפיקוח על האימון, והכנת הנשים ליחידות השרות באופן היעיל ביותר, צריך להיעשות ע"י חולית מטה מצומצמת אשר תוקם לפתרון בעיות אדמיניסטרטיביות מיוחדות.

א. צבא הקבע: — שנתון הנשים בצבא הקבע יהיה מורכב מבוגרות הגדנ"ע, אשר תהיינה מאומנות כבר באימון האלמנטרי. השירות בצבא הקבע, שנה אחת — חובה על כל הנשים לפי החוקה — יתחלק לשלוש תקופות יסוד. לאחר חודש אימון כללי, תמויינה המגוייסות לתפקידיהן השונים. מיון זה יעשה בהתאם להתאמתן ולכשרן המקצועי. לאחר סיום תקופת לימודיהן המקצועית, תכנסנה הנשים לעבודתן במקצועותיהן השונים, כעוזרות, ורק יותר

על אף הנסיונות של הקורסים למנהלה לשלישיים גדודיים הננו עדים עדיין לתופעה המשונה כאשר השליש בגדוד משמש כמוזכירה פרטית למפקד הגדוד, מנהל חשבונות ופקיד ראשי. יתכן והדבר היה טבעי בתחילת יצירת צ. ה. ל. כאשר רוב השלישיים היו

מחלקות בקרב, במשלטים ובבסיס הגיע הזמן שתפקיד ה"שליש" יוגדר כהלכה. תפקידיו הם מרובים, ואפ"ר לאמר שהנו האישיות המרכזית בגדוד, באם הוא מלא את תפקידו בנאמנות, ובידו לעצב את דמות היחידה ולהרים את "מורל" האנשים. ברצוני לתאר שלישי בגדוד בכל תפקידיו השונים. קצין המטה: השליש הוא יד ימינו של מפקד הגדוד והמבצע בפועל את הוראותיו.

השליש הוא המביא את הוראות מפקד הגדוד לידיעת קציני וחיילי הגדוד הן בכתב והן בע"פ. עליו לדעת היטב את תוכניותיו וכונותיו של המג"ד הן בעיצוב דמות הגמדוד כלפי פנים והן בקשריו עם מטות גבוהים מבחוץ. הוא המיצגו במטה החטיבה בהעדרו בכל הנוגע לאדמיניסטרציה, משמעת ואימונים, והוא המחבר את פקודות המבצע לפי הוראות מפקד הגדוד.

ר. ס. ג. לקצינים ורבי סמלים: במצבו הנוכחי של צבאנו הצעיר, כאשר רב הסמל הראשון, רב הסמל והסמל עדיין לא חונכו במידה מספקת למלאות את תפקידיהם המשמעותיים, צריך השליש לשמש כמדריך ומפעילם. הוא צריך להדריך את הקצין ואת הסמל הצעיר בהלכות השיפוט והמש"מעת בגדוד (לפי דעת המחבר יש לשים לב יותר לבעיות השיפוט בצבא בכל הקורסים הן למפקדי מחלקות והן למנהלה לכל דרגותיו). על השליש להיות בעל עין חדה אשר תראה כל משגה באימורים, משמעת אימונים ומנהלה אשר נעשית בגדוד ולהשתדל לתקנם. במקרים שאין הדבר בסמכותו, עליו להביא את הדבר לתשומת לב מפקד הגדוד.

מנהלה וכוח אדם: השליש, כפי שהזכרתי כבר מקודם, אינו פקיד ראשי. על מנת להדריך ביעילות את חבר עובדי המשרד ולפקח על עבודתם עליו להיות בקי גם בכל בעיות הרישום, התיוק וכו'. בשל חוסר המסורת שלנו, טרם נקבעה צורה מסוכמת לניהול משרד הגדוד, דבר זה מוצא כעת את פתרון החלקי בקורסים לפקידים המתנהלים. אך עד אשר יסגל צבאנו שיטה קבועה, על השליש להתוות את הקו בניהול הרישום, בתיוק ובהנהלת המשרד. עליו לעמוד על המשמר ולפקח על מצבת כח האדם ולדאוג להשלמתה מבסיסי האימונים. עליו לפקח בעין חדה על דו"ח מצבת כח האדם ולדאוג דייקנותו. וכן עליו לנהל את יומן המלחמה של נוסף לאלה מוטלת עליו חובת פרסום פקודות הקבע והשגרה של הגדוד וחובת הפקוח על ביצועם. תרבות: לפי התקן מסופח אמנם לבעיות התרבות, "בעל מקצוע" ממחת"ר, אך אין אני משוכנע

שמצב זה הוא "בריא" ושצריך הוא להמשך גם להבא. היינו עדים לסוג קתי"ם אשר היו רחוקים מרוח הצבא ומבעיות הלוחמים ולא היה בידם לקיים קשר חי עם החייל ולדאוג לצרכיו. לדעתי צריך יהיה להטיל את תפקיד קצין התרבות — כמנוי — על שכמו של אחד ממפקדי המחלקות ואזי יצטרך השליש לפקח ולעזור לידו.

סעד: בעיות הסעד הן מאוד מסובכות בתנאי מדינתנו הצעירה והדלה. הנני משוכנע שהתפקידים המוטלים על רב-סמל הסעד בגדוד הם כיום מעל לכוחו, וחלק מהנטל צריך ליפול על שכמו של השליש. בפרט בכל הנוגע לפניות למוסדות משרד הבטחון והדיור.

יתכן ובעיני הקורא נוצרת דמות "על אנושית" בעלת סגולות מיוחדות, ואמנם, לא כל קצין אשר הנו לוחם טוב מסוגל למלא תפקיד זה בנאמנות. לכך דרושה אישיות בעלת טקט ויוזמה, מפקד המבין לרוחו של החייל והמכיר את אופי הצבא. מן ההכרח שהממלא תפקיד כזה יהא בעל ותק של שרות שנה לפחות, כמ"מ. או כסמ"פ ביחידת חיל הרגלים. ללא תכונות אלו וההכשרה המוקדמת, כמעט ואין לקוות להצלחת השליש בתפקידו.

אין זה סוד שבקורסים לקציני חי"ר אין שמים דגש על הצד המנהלתי של אמון הקצין הצעיר, ומ"חוסר זמן, מצטמצמים בעיקר בהקניית אימון טקטי וקרבי. עד אשר דבר זה יתוקן יש להרבות בקורסים לשלישים. מאידך, שגיאה מצויה היא אצלנו ל"רתום" בוגר קורס כזה מיד לתפקיד שלישי מבלי לתת לו שהות מספקת "להכנס לעבודה" בהדרכת קודמו אשר יאמנו בתפקידו. כמו כן צריך להדגיש שתפקיד של שלישי הוא אינו "סוף הקריירה" של הקצין הצעיר, אלא להיפך, רצוי והכרחי שדוקא הקצין המצטיין אשר מפקדיו ממליצים עליו כעל מפקד פלוגה פוטנציאלי, הוא יהיה המועמד הרציני ביותר לשליש בגדוד.

על בשרנו למדנו, ש"מנהלה" היא חלק בלתי נפרד "ממבצעים", ועל כן הצעתי היא שכל קצין אשר מומלץ כמ"פ. פוטנציאלי ישמש תקופה מסוימת בתור שלישי דבר אשר יכשירנו, ללא ספק, לתפקידים פקודיים גבוהים יותר.

לבסוף, עלי להוסיף מספר מלים בנוגע לחלוקת תפקידים בין הסמג"ד והשליש. בהרבה מקרים בצבאנו תפקידים אלו לא היו מוגדרים היטב. ובמקרים מסויימים היה הסמג"ד מושך בעול כל חובות השליש נוסף לעבודתו הוא ובמקרים מסויימים להיפך. יש לודא חלוקת תפקידים והגדרתם.

ד. דבר אישית עם החיילים בגדוד בשעות עבר
דה. אימונים, ארוחות ובידור.
ה. הראה יזמה בכל שטחי עבודתך.
ו. נתק את עצמך מהכסא שבמשרדך לעתים
קרובות ככל האפשר.
ז. לבסוף זכור: — (1) בידך לעצב דמות גדודך,
לרומם את המורל שלו או להשפילו.
(2) השליש אינו פקיד ראשי אלא לפני הכל
חייל.

סגן-ראשון מ. בר-נתן

המידה על השליש? ויש להעיר: רבים המקרים בהם
הופך השליש למג"ד בפועל, ומקרים אלה אינם רצויים
יותר מאותם בהם משמש השליש כ"מזכירה".

אין לשליש הזמן והסמכות לטפל בעסקי הסמג"ד
אשר בפקוחו הישיר עומדים: אימונים, תשלומים,
שק"מ, קופת היחידה, הזנה, דיור, ש. ר. וסניטציה
נוסף, לתפקידו כמפקח על עבודת הקצין האפסנאי
והשליש וממלא מקום המג"ד בהעדרו.
כסיום, ברצוני להציע מספר עצות לשלישים
בפועל, ולאלה העתידים למלא תפקיד זה:
א. היה עקבי בכל שטחי פעולתך.
ב. בקר את חיילי הגדוד במשלטיהם.
ג. היה מעורה בחיי הגדוד לכל שטחיהם.

הערות המערכת: אי אפשר שלא להסכים לדאגת
סרן מ.ב. לגבי אותם מקרים בהם משמש השליש כ"מזכירה"
המג"ד. אך מאידך יש לברר האין הוא מעמיס יותר על

סמינאר להשתלמות קציני חיל האויר

חודש ראשון: אירגון צבא הגנה לישראל
וחיל אויר. דברי פתיחה; צבא הגנה לישראל: עבר,
הווה ותוכניות לעתיד; אירגון צבא הגנה לישראל;
חיל אויר לישראל: עבר, הווה ותוכניות לעתיד;
פעולת המטה והאגפים: מבצעים, הדרכה, מודיעין,
מנהלה וכו'; שירות-קשר ובינוי; אירגון בסיסים.
חודש שני: בעיות כוח אדם. חשיבות המש-
מעת ודרכי השמירה עליה; חוקת משטר ונוהג;
צורות השיפוט והגשת תלונות; יחס בין קצין לפי-
קודיו; סולם התפקידים והאחריות; פעולות שיגרה
של אכ"א, ניירות אישיים, העלאות בדרגה, בחירה
לתפקיד; עבודת הפסיכו-טכנאים; שיגרת מחנה;
בעיות תרבות וסעד.

חודש שלישי: צוותות אויר — מבניהם
ותפקידם. יחס מספרי בין צוותות אויר ומנגנון קרקע;
יחסים כלליים בין מנגנון קרקע וצוותות אויר; הרכב
צוות אויר ופעולת חלקיו: טייס, נווט, אלחוטאי
וכו'; השתלמותם של אנשי צוות אויר ועתידם בחיל
חודש רביעי: בעיות מבצעים אויריים.
שימושים איסטרטגיים וטקטיים בחיל-אויר; שימוש
כמטוסים שונים למטרות שונות: הפצצות, פעולות
קרב, פעולות סיור, הובלה אוירית; תאום פעולה
גם צבא וצי.

חודש חמישי: תאום פעולה בין חלקי מנג-
נון ח"א. חדר מבצעים; מודיעין; פקוח תנועה;
מפות; קשר; הנדסה אוירית; נשקות; מכ"ם;
שרות הצלה; מטאורולוגיה; רפואה.
חודש ששי: בעיות לואי של חיל אויר.
מחקר; דרכי שיתוף פעולה בין חיל אויר ואזרחים
בעולם ובארץ; מגמות לעתיד; סיכום.

אחת מבעיותיו הרבות של חיל האויר לישראל
היא בעית אימון הקצינים. בחיל אשר הנו טכני
מעיקרו אין אימון הקצינים יכול להיעשות באותן
הדרכים הנהוגות בחיל הרגלי. ואם לבעיה מיוחדת
זו נצטרף אף את הקשיים הכלליים אשר נתקל בהם
צבא הגנה לישראל — היינו מיעוט אנשי מקצוע
בוגרי אקדמיות צבאיות, תנאי משמעת המיוחדים
לצבא שלנו, וחוסר יציבות במבנהו של הצבא
הצעיר — אין להתפלא כי רמת השכלתם הצבאית
של קציני חיל אויר מתירה מקום להשתלמות. הדבר
מורגש ביחוד במקרי תיאום-פעולה בין החלקים
השונים של החיל. לעתים חסרה לקצינים ההבנה
בפעולת חבריהם באגפים השונים.

דרכים רבות עלולות להביא לשיפור המצב:
הכשרת קצינים חדשים, העלאת רמת החיל בכלל,
יישוב מבנהו של הצבא, ודומיהם. נוסף לשיטות
מקובלות אלה נקט חיל האויר באמצעי אשר הצ-
לחתו מעודדת אותי להביאו בפני הקוראים; יתכן
שימצא שימוש לו גם בחיל הרגלים וחיל הים. כוונתי
לשיטה האקדמאית של סמינר, אשר משתתפים בו
כל קציני חיל האויר.

כידוע סמינר הוא דיון המבוצע בקרב מספר
מצומצם של אנשים, המעוניינים בנושא מיוחד ומנ-
סים למצותו תוך הרצאות המלבנות את חלקיו השו-
נים של הנושא הנידון. במקרה שלנו הקבוצה היא
חבר הקצינים של חיל האויר, הנושא הוא "פעולתו
של חיל האויר", וההרצאות מתחלקות לשש סידרות,
אשר כל אחת מהן דנה בבעיה מיוחדת של חיל
האויר. הזמן המוקדש לסמינר הוא יומים בחדש,
והנושאים מתחלקים לפי החדשים בצורה הבאה:

כיון שאין לבטל ליומים את כל קציני חיל האויר בבת אחת מעבודתם. מתקיים הסמינר 3 פעמים בחודש — כל פעם חוזרים המרצים על הרצאותיהם בפני קהל חדש. כדי להקל על עבודת האירגון מתקיים הסמינאר תמיד באותם ימי השבוע, וסדר ההרצאות אינו משתנה. המרצה אשר נתן את הרצאתו ביום ג' בשעה 1500, יתן אותה לאחר שבוע שוב ביום ג' בשעה 1500. בצורה זו מתבצע הסמינר במשך 3 שבועות בחודש. השבוע הרביעי מנית למרכז הסמינר להכין את החומר לסידרה החדשה ולדאוג למרצים חדשים.

ההרצאות הניתנות בעל פה נירשמות, ובסוף החודש מתפרסמות בצורת חוברת, אשר כל קצין יכול להשיגה בספריית חיל האויר. שש החוברות תוכלנה לשמש חומר לספר יסוד ללימוד בעיות חיל האויר באקדמיה צבאית העתידה להיוסד.

על מרכז הסמינר לפתור מספר בעיות אירגון ניות: כיצד להסדיר את מסגרת הסמינר, כיצד להבטיח את השתתפותם של הקצינים הרבים, ביחוד אלה בעלי דרגות גבוהות, המוכנים לזלזל בהרצאות. נכבדה היא שאלת אנשי המח"ל, אשר אינם יכולים עדיין לשמוע עברית — יש לספק להם תרגומים מתאימים ולדאוג לכך שיעברו על החומר. המרכז חייב גם לסדר מבחנים כדי להיוכח מה התועלת שמפיקים המאזינים. אין גם לדלג על בעית המרצים:

בחירת תריסר מרצים הדרושים לסידרה אחת, תאום הרצאותיהם למסגרת הכללית ותאום הופעתם להרצאות במקום הנכון ובזמן הנכון — כל העוסק במלאכת האירגון יבין מה מאחורי דרישות פשוטות כאלה. אחרי השלמת הסידרה הראשונה של ההרצאות מילאו השומעים שאלון ועל יסוד התשובות עיבד מרכז הסמינאר חומר סטטיסטי מענין. השאלון היה כדלקמן:

(א) לדעתך, רעיון הסמינאר בכללו הוא... (טוב, רע, בינוני).

(ב) הביצוע הוא... (טוב, רע, בינוני). כיצד היית משפרו?

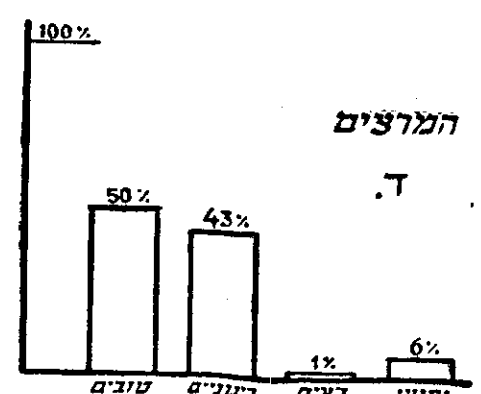
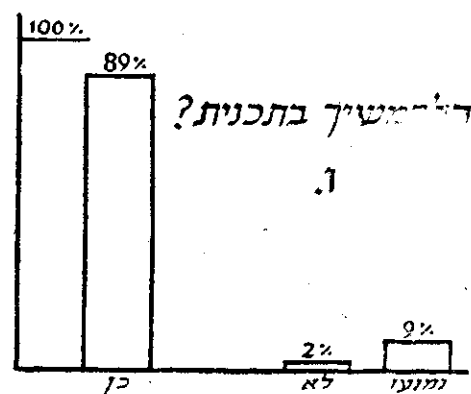
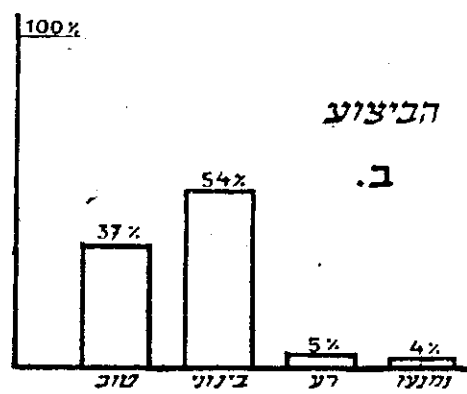
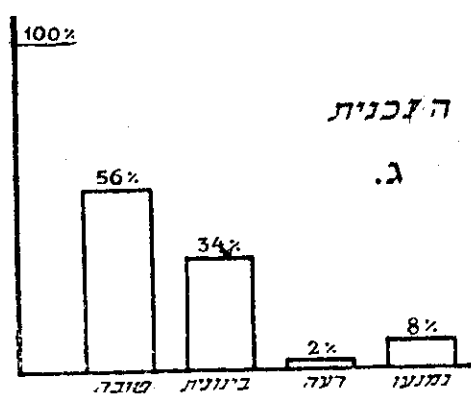
(ג) התכנית היא... (טובה, רעה, בינונית). מה הם השינויים שהיית מכניס בה?

(ד) המרצים בסידרה זו הם... (מתאימים, בלתי מתאימים, בינוניים). את מי היית מציע במקומם?

(ה) ההפקת תועלת מסידרה זו של הסמינאר (כן, לא, קצת)? מה היית משנה בסמינאר כדי לעשותו למועיל יותר?

(ו) הסבור אתה כי יש להמשיך בתוכנית (כן, לא)? מה הם השינויים שהיית משנה בתכנית הכללית אשר הוגשה לך?

(ז) היש לך הערות כלליות? להלן מתוארות התוצאות בצורה דיאגרמטית:

לתוצאות במידה ידועה של זהירות. (ב) גישתם של הנבחנים לכל מפעל בחיל האויר מושפעת כרגע לרעה על ידי גורמים כלליים, הביקורת הדסטרוקטיבית והתרעומת הכללית.

בסיכום התוצאות הסטטיסטיות יש להעזר בשיקולים הבאים:

(א) מספר הנבחנים אינו די גדול כדי לאפשר דיון סטטיסטי ממצה, ולכן יש להתייחס

כגון "ביצוע" הנו הפתעה נעימה, שלא צפינו לה. אין למצות בסקירה קצרה כזו את כל בעיות הסמינר, לא העיוניות ולא האירגוניות. אך דומני כי אף הפרטים המעטים המובאים לעיל יספיקו לשם חשיבותה של השיטה הזו במסגרת אימונים צבאיים. אדם שתקאי

לית על הצבא, מצילים על כל נסיון הדרכתו. לאור השיקולים הללו אפשר היה לצפות למספר ניכר של תגובות שליליות בהחלט, ולמספר מצומצם של תגובות חיוביות בהחלט. המישאל סותר את המסר קנה הזו — המספר הגדול של הדעות החיוביות (אפילו בשאלות המבקשות ממש תשובה שלילית).

אל יזנח האימון הגופני בצבא

מטפחים יחסי חברות, מגבירים את העזרה ההדדית, מגבשים את רוח היחידה ומחייבים ציות מוחלט לשופט ולחוקי המשחק. משחקי הקרב וההתנגדות שעל פיהם מבוצעים בזוגות ובקבוצות קטנות, מטפחים את כוח ההתנגדות, התוקפנות ואומץ הלב. מטבעם אין המשחקים סובלים חוסר החלטתיות או פשרות, מבחינה זו דומה המשחק לקרב. נוסף לערכים הגלומים במשחקים שצוינו לעיל ערכם גדול גם בבדור והנאת חיי החייל. הפעולה הגופנית מבריאה גם את הנפש ומרוממת את הרוח. ערכה רב במיוחד ליחידות שחזרו מהקרב לנופש ולמנוח, וכן בשיקום חיילים חולים או פצועים.

ערך מיוחד והשפעה עצומה על טיפוח תכונות האופי יש ליחיד למקצועות הקפ"פ (קרב פנים אל פנים) השונים, איגרוף, ג'ודו והיאבקות. לעתים רחוקות יקרה שהחייל יבוא בקרב־מגע (ז. א. גוף אל גוף) עם האויב, ובכל זאת אין לוותר על המקצועות האלה בתור אמצעי חשוב — ואולי יחיד — לטיפוח תוקפנות, אומץ לב ורוח קרבית בקרב החייל. השפעת התרגילים האלה תורגש במיוחד ברגעי הסתערות וקרב כידונים. בתכנית האימונים של חיילי הקומנדו המפורסמים בצבא הבריטי והרג' ג'רים בצבא האמריקאי, נועד מקום מכובד לתרגילי הקפ"פ השונים. בצבאות אלה ידעו להעריך הערכה נכונה את השפעתם של תרגילי הקפ"פ על אופיו ורוחו של המתעסק בהם.

השמירה על כושרו הגופני של החייל המאומן היא בעיה בפני עצמה. אם אפילו רכש החייל כושר גופני מעולה בתקופת אימונו במחנה האימונים, מחובת מפקדיו, לשמור על רמה זו, לטפחה ולהרימה. איטי הוא התהליך של פיתוח וחינוך הגוף, חודשים רבים יש להקדיש לזה ולפעמים גם שנים, לעומת זה בזמן קצר של בטלה וחוסר פעולה עלולים להפסיד את אשר נרכש בזיעה ובדמים מרובים.

מה דרוש על מנת שהחייל המאומן ישמור על כושרו הגופני — כושרו הקרבי? קודם כל התעמ-

בתכנית לצמצום הצבא פורק השירות המיוחד לאימון גופני. צעד זה, עורר חששות רציניים אצל רבים אשר האימון הגופני יקר להם וביחוד כשה מדובר הוא, באימון הגופני בצבא. למעשה אין כיום מוסד שתפקידו העיקרי והיחיד — לודא שכושרו הגופני של צבא ישראל יטופח ויורם לרמה שצוינה עתים קרובות בנאומיהם של ראש הממשלה והרמטכ"ל. לעומת זאת נדמה שבחוגי הצבא לא למדו עדיין להעריך נכונה את הערכים החיוניים הגלומים והגנוזים באימון הגופני ואת התועלת הרבה שצבא יכול להפיק, בניצול ובשימוש היעיל של מקצועות האימון הגופני השונים. אם נשאל מהן מטרות האימון הגופני — רבות הן התשובות שאפשר להשיב על שאלה זו. אנסה לציין את המגמות והמטרות העיקריות:

א. להכשיר את החייל מבחינה גופנית לקראת הקרב.

ב. לטפח בחייל תכונות אופי והרגלי משמעת ולהרחיב את יסודו המוסרי לקראת הקרב.

ג. לשמור על כושרו הגופני והקרבי של החייל המאומן ולהתאימו לתפקידו המיוחד במלחמה.

ד. להכשיר את החייל מבחינה גופנית־רוחנית לקראת שיקום ובנין המדינה.

ה. להרמת רוח החייל וטיפוח הרוח הקבוצתית.

לשם השגת מטרות אלה, ישמשו מקור לא אכזב מקצועות האימון הגופני הבאים: ריצות ומסעות בשטחי קרקע שונים, מעבר מכשולים, המשחקים הקבוצתיים, משחקי קרב, האיגרוף, הג'ודו וההתאבקות. הריצות, המסעות בצירוף מעבר מכשולים טבעיים או מלאכותיים, הנם אמצעי יעיל להגברת כוח ההתמדה, כוח הסבילות וחישול רצון חזק.

למשחקי הזוגות והקבוצות נודעת חשיבות גדולה לה באימון לקראת הקרב. הם נותנים ליחיד את ההזדמנות להשיג: החלטתיות, תפישה מהירה בשנוי המצבים השונים ומחשבה בהירה להוצאת מסקנות מידיות בנוגע להמשך הפעולה. המשחקים

לות הבוקר וביחוד ריצת הבוקר, לצערנו לא כל המפקדים בצבא למדו להעריך את ערכה של התעמרת לות הבוקר, את ריצת הבוקר, והריצה בכלל. אם תוצב שאלה לפני מומחה לחינוך גופני, שיצביע על התרגיל הגופני מספר 1 — בלי ספק יענה: הריצה! לא כאן המקום לעסוק באנליזה על ערך הריצה, כי שאלה זו בכלל לא עומדת לויכוח, אבל ידועים ערכי הבריאות שהריצה מעניקה לרץ, ערכה השימושי-צבאי, ופרט חשוב נוסף, שלרוץ לא עולה בהוצאות כספיות: לכך צריכים קודם כל שתי רגליים, קרקע, הבנת צורך הריצה ורצון. יחידה צבאית שמקיימת בקביעות וברציפות את התעמלות הבוקר, רוכשת לעצמה נכס חיובי צבאי ורמת משמרת טובה. לא סוד הוא כי התעמלות הבוקר בצבא לא עמדה על הרמה ההולמת אותנו, ובכך יש לה' אשים את דרגות הפיקוד השונות. העקרון של הדוגמה האישית לא קיים ע"י חלק גדול של הקצינים, וידוע כי אם מפקד הפלוגה ישן ואינו קם להתעמלות הבוקר גם הפלוגה כולה תמשיך בשינה.

לעומת זה יכולים להעיד אותם המפקדים שידעו להעריך נכונה את קיום המצוה הצבאית הזאת ולקחו בעצמם חלק בהתעמלות ובריצת הבוקר, עד כמה היה בזה לתועלת ולברכה לרמת המשמעת וליכולת הקרבית של יחידתם.

אמצעי נוסף לשמירה על כושרו הגופני של החייל המאומן הוא, המשחקים וההתחרויות. ידוע שחייל ותיק ומאומן אינו רוצה להתאמן, אבל לשחק ול- התחרות תמיד יסכים, בתנאי שיאפשרו לו את זה ע"י סיפוק מגרשים והציוד הנדרש. והעיקר — שיתאימו לכך את הזמנים המתאימים, ולא רק על חשבון זמנו הפנוי של החייל.

שירות-צבאי ושירות-עבודה תובעים מהחייל ומהעובד מאמצים גופניים ונפשיים גדולים, ורק

המחושל בשניהם יעמוד במערכה זו; גם מתישבי המשלטים והמתישבים בנקודות הספר זקוקים להכשרה גופנית ונפשית, ביחוד באקלים המיוחד שבראצנו, כי היעוד לעבודה ולהגנה עדיין לא פג, ומחובתנו להכשיר את הנוער והצבא לקראת יעוד זה, לטפח בו את הבטחון, הרצון והאמונה. האימון הגופני מסוגל לשרת מטרה זו ביעילות רבה.

קורסים מרוכזים לאימון גופני בתחילת תקופת השירות של החייל — יסייעו לקביעת רמה גופנית ממוצעת שזה לכל החיילים לקראת תקופת השירות והאימונים. הבעיה חשובה וחריפה במיוחד כעת לאור הגיוון המיוחד וההבדלים הרבים ביכולת הגופנית של האנשים שיחויבו בשירות.

פירוק השירות לאימון גופני היה משגה, ביחוד בזה, שפרקו אותו ולא דאגו לשום תמורה. יתכן שהשפיעו כאן גורמים של חסכון וצמצום, ואפשר במידת מה להבין את זה. אבל אין לשכוח, שהמבצעים העיקריים בצבא בימי שלום הם: האימונים! היות, והאימון הגופני הנו חלק בלתי נפרד מהאימון הצבאי הכללי, מן ההכרח להבטיח את מקומו המתאים והראוי לו בתכנית האימונים בצבא, ע"י הקמת מוסד מוסמך, שמתפקידו יהיה לבצע, לפקח ולדאג שהאימון הגופני בצבאנו יקיף ויגיע אל 100% (קרי: מאת האחוזים) של כוח האדם.

צבא ישראל לא יכול להשתוות לצבאות של עמים גדולים מבחינת הכמות, מבחינת כמויות הציוד, אך יש לנו כל הנתונים שצבאנו יהיה מובחר שבמובחרים, ברוחי, במוסריותו, בכושרו הגופני המעולה וביכולתו הקרבית, הוא יכול וחייב לעלות על צבאות אחרים. זה צריך להיות כוחו ונשקו העיקרי של צבא-ההגנה-לישראל.

סרן אברהם עמיר (קוריצקי)

לגורלו של רוח-צבאנו

את נס נצחוננו, רוח זו עצמה הולכת ופוחתת בצבאנו, ונעשית לנחלת העבר בלבד.

אינני מוסמכת לדון בשאלות משטר ונוהג צבאי, אך דברי נובעים פשוט מהרגשתי, המשותפת לרבים רבים המשרתים בצבאנו מיום הוסדה ועוד קודם לכן. הויכוח הנו, כביכול, בין ה"פרטיזנים" שונאי הסדר המושבעים לבין אנשים מיושבים המכירים בהכרח המשמעת והסדר הצבאיים. אך הן לא זהו סלע המחלוקת.

אין ספק שהכרח הוא שיהא צבא בעל סדר

בקצת היסוס ניגשת אני, טוראית פשוטה, לכתיבה בירחון זה שבצורתו החיצונית ובתכנו הרציני אומר כבוד וצבאיות — ומקיף אותנו בים של תורת הפלדה והלחימה, ורק דבר אחד חסר — והוא הדבר שהחייל מחכה לו יותר מכל: הלוא הוא הרוח.

בנאומי באסיפת נוער, זה לא מכבר, דיבר משרת הרבה בנושא זה. חלוציות, התנדבות, הקרבה ואידיאליזם לאומי-חלוצי, הן לצבא והן להתיישבות, זהו לדבריו הנשק אשר בלעדיו לא נחזיק מעמד. ורוח זאת, שלא במעט זוקפים אנו על חשבונה

ומשמעת, אך אסור שדבר זה יטשטש את דמותו של החייל כאדם. אסור שזלזול וטשטוש הדמות העצמית ימחקו כל שריד של אידיאליזם, אשר עדין שרד בלבבו של החייל.

אחוז לא קטן בינינו מהוה עתה הגח"ל, והנה נקלטים בינינו אנשים אלה, ומן היום הראשון מרביצים בהם את הסדר הצבאי, הצחצוח, ההצדעה, וכו', בעוד שללשונם, לטיפוח רוחם הירודה אין נוקפים כמעט אצבע. במשך חדשים מביא איש התרבות סרט קלוקל אחד, בעוד שללימוד השפה, להחדרת הרוח הלאומית-החלוצית אין דואג. ואיך תדרוש האומה מאנשים אלה לעמוד במבחן קרבות או בנין?

שורש הרע לדעתי הוא בכך שהאחראי לרוח היחידה אינו מפקדה, אלא קצין נספח הנשלח משרות התרבות הארצי. אדם זה, ברוב המקרים, אינו מכיר את אנשיו ואינו מבין לרוחם, ומשום כך מטפל הוא בצד הבלתי חשוב שבתפקידו — בידור החיילים בלבד. הוא מחלק עתונים, הוא מציג את האמן לפני הציבור והוא מביא סרט "פעם ביובל". אולם כך לא יוכל הדבר להמשיך. החייל זקוק להסברה; להסברה חיה ומעשית. לא הסברה הניתנת לו ע"י נאום או הרצאה של קצין התרבות או סתם "מסביר מקצועי" מעל הבמה, אלא לפעולה שיטתית, טפין טפין, שתיעשה בכל יום ובכל מקום. ולא רק במדחנה אלא גם, ובעיקר, במשלט. ולא רק במסיבה חגיגית, אלא גם, ובעיקר, בשדה האימונים המפרך, בזמן התעמלות הבוקר ובתור לארוחת הצהריים.

תפקיד זה לא יוכל למלא קצין התרבות. ראשית אין הוא בא במגע במידה מספקת עם החיילים ושנית, אין הוא בר-סמכא בעיניהם, אין הוא שותף לסבלם, אין הם סומכים עליו כקצין.

לפעולה כזו כשר רק המפקד בפועל. ואין הדבר אמור דוקא במפקד הגבוה, כי אם על כל מפקד ומפקד: על המג"ד, על המ"פ ועל המ"מ, אך בראש וראשונה על המ"כ, כי הוא הוא הבא במגע הישיר עם האנשים, והוא אשר משמש עבורם "אשנב" לעור למות שלמעלה..

ואל יגידו כי בלתי אפשרי הדבר. כך היה הדבר במשך כל הזמן. עוד לפני שנה בלבד שימש המ"כ אביהם הרוחני של אנשיו. הוא שהסביר להם פשרה של כל פעולה או של כל אי-פעולה, הוא שהסביר להם כל בעיה "ציונית".

אולם ההצלחה היתה כיון שלא קראו לזה "ציונות", כי "ציונות" לא אוהב החייל לשמוע. ההצלחה היתה כיון שלא היתה זו "הסברה". היו אלה פשוט תשובות לשאלות, או שאלות ותשובות, אשר באו לשתף את הכל באותו גורל. כי אז לא היו שני "מעמדות" בצבא — מעמד המנהלים את הענינים ומעמד ה"אפורים" שאינו יודע מה מתרחש — אז היו הכל נושאים באותה אחריות, והצבא היה קנין כולם.

דברים אלה הם מעט מזער, ממה שמתעורר בלב חיילים רבים לנוכח נוהג צבאי ההולך ומתגבש, והם מבקשים מענה.

לאה פלדמן

בעקבות "דפיהיכר מטוסים"

חיל האויר האמריקאי, בניגוד לכך, בכר את מכוונות היריה "0.5", כנשק סטנדרטי למטוסי הקרב שלו וחיי מוש זה נשאר אף הוא בתקפו עד היום.

היה רצוי גם לציין, בחימוש המטוסים פיורי ומוס-טנג, את נשק הרקטות שבו מצוידים מטוסים אלה. נשק זה היה רב שימוש במלחמה העולמית שעברה ביחוד נגד כלי שריון, עמדות מבוצרות וכוחות יבשה בכלל. כנשק דומה מצויד גם המטוס הסובייטי סטור-מוביק (IL2) המפורסם.

א. סגלה, פרחיטיס

(המשך הבמה בעמ' 95)

ברצוני להעיר שההסברה שניתנה לצלום המטוס מוסטנג בחוברת אוגוסט 1949 היא נכונה עבור המוסטנג P51D שבשרטוט, אך הצילום הוא של מוסטנג MK II שנבנה באופן מיוחד בשביל חיל האויר הבריטי וחימושו הוא ארבעה תותחים "היספנו" (Hispano) בני 20 מ"מ ולא שש מכ"י 0.5.

בשנת 1941 הכניס חיל האויר הבריטי תותחים בני 20 מ"מ בחימוש מטוסי הקרב שלו, ארבעה בכל מטוס, במקום שמונה המכ"י בנות 0.30 שהיו סטנדרטיות עד אז. חימוש של ארבעה תותחים נשאר עד היום כנשק הסטנדרטי של מטוסי הקרב הבריטיים.